

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
ÚVOD	11
1. <i>POPULORUM PROGRESSIO</i> V TRADICI SOCIÁLNÍHO UČENÍ CÍRKVE - OTÁZKY MEZINÁRODNÍHO ROZVOJE A CHUDOBY	15
1.1 Základní charakteristiky a souvislosti sociální encykliky <i>Populorum progressio</i>	17
1.1.1 <i>Populorum progressio</i> – součást třetí vývojové fáze dějin sociálního učení církve	18
1.1.2 Prorocký charakter encykliky <i>Populorum progressio</i>	21
1.1.3 Bližší specifikace obsahu a praktického významu encykliky	24
1.1.3.1 Ideologické zatížení pojmu rozvoj (<i>progressio</i>)	26
1.1.3.2 Rozšíření významu pojmu chudoba (<i>paupertas</i>)	27
1.1.3.3 Všestranné a diferencované pojetí rozvoje – integrální humanismus	29
1.1.4 Konkrétní doporučení encykliky	32
1.1.4.1 Utopičnost a praktičnost encykliky	33
1.1.4.2 Kritika vyhraněné podoby liberálního kapitalismu	33
1.1.4.3 Světový fond	34
1.1.4.4 Otázka soukromého vlastnictví	35
1.1.4.5 Přípustnost násilí?	36
1.1.4.6 Otázka demografického vývoje a jeho hospodářské a sociální dopady	37
1.1.5 Celkové zhodnocení významu encykliky	38
1.2 Otázka rozvoje v sociálním učení církve po <i>Populorum progressio</i> v napětí mezi pokrokem, úpadkem a nadějemi na lepší svět	39
1.2.1 Integrální rozvoj jako klíčový koncept SUC a ambivalence pokroku	40
1.2.1.1 Integrální rozvoj člověka a lidstva u Pavla VI.	40
1.2.1.2 Integrální rozvoj v <i>Sollicitudo rei socialis</i> , <i>Caritas in veritate</i> a <i>Laudato si'</i>	41

1.2.1.3	Napětí mezi idealismem a realismem v SUC	44
1.2.1.4	Pokrok jak v dobru, tak ve zlu?	46
1.2.2	Otázka perspektiv pokroku v historické ambivalenci dějin a podněty SUC	48
1.2.2.1	„Civilizace lásky“ – kultura svobody: svoboda jednotlivců a svoboda národů	49
1.2.2.2	„Kultura smrti“ – deformované pojetí lidských práv a kritika „západního“ stylu života	51
1.2.2.3	Globální politická autorita jako řešení globální solidarity?	57
1.2.3	Závěrem	61
2.	RŮZNÉ POHLEDY NA MEZINÁRODNÍ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝ ROZVOJ OD 60. LET 20. STOLETÍ PO SOUČASNOST (SPOLEČENSKOVĚDNÍ ČÁST)	65
2.1	Bohatství a chudoba – modifikace v kontextu času	67
2.1.1	Stručný retrospektivní pohled na ekonomický rozvoj a ekonomické teorie	68
2.1.2	Prohlubující se rozdíly mezi vyspělými a chudými zeměmi – důsledek (socialistické) politiky častých a opakujících se zásahů do ekonomiky	71
2.1.3	Rozvoj chudých zemí jako stimul ekonomického rozvoje – snižování extrémní chudoby	75
2.1.4	Závěrem	82
2.2	Celosvětový vývoj ekonomiky v kontextu vývoje společnosti od 60. let po současnost	88
2.2.1	Strategie a vzájemně podmíněné politiky na pokrok v rozvojových zemích	91
2.2.2	Situace zemí východního bloku – centrálně plánované ekonomiky	92
2.2.3	Zlomová 70. léta 20. století	93
2.2.4	Dominance neoliberální politiky a proces globalizace	96
2.2.5	Dopady neoliberální politiky v 90. letech	98
2.2.6	Finanční a hospodářská krize na začátku milénia	99
2.2.7	Změna ekonomického paradigmatu?	100
2.3	Alternativní ekonomické modely v kontextu vývoje posledních padesáti let	102
2.3.1	Sociální otázka: jeden svět – ale rozdělený na tři bloky	102

2.3.2	Alternativa „podnikových samospráv“ v decentralizovaném modelu socialismu?	104
2.3.3	Alternativa spoluvlastnictví a spolurozhodování v „lidovém kapitalismu“?	107
2.3.4	Alternativy „pozitivně diskriminované“ – nebo diskriminované?	115
2.4	Šedesátá léta jako počátek globálního vnímání environmentálního problému a jeho přesahy do současnosti	118
2.4.1	Šedesátá léta – období velkých globálních proměn	119
2.4.2	Rostoucí příznaky ekologického ohrožení	120
2.4.3	Počátek globálního environmentálního uvědomění	122
2.4.4	Reakce společnosti	124
2.4.5	Vyústění šedesátých let: SCEP, <i>Meze růstu</i> a Stockholmská konference	128
2.5	Evropská unie – solidární dovnitř i směrem ven?	132
2.5.1	Vnitřní trh	132
2.5.2	Měnová unie	134
2.5.3	Suverénní členské státy	136
2.5.4	Džungle institucí	140
2.5.5	Krvavé hranice	142
2.5.6	Imperiální obchod	144
2.5.7	Křehká solidarita	146
3.	POŽADAVEK INTEGRÁLNÍHO ROZVOJE – VÝZVY, PROMĚNY, OTÁZKY (SOCIÁLNĚ ETICKÁ ČÁST)	149
3.1	Migrace a rozvoj z pohledu sociální etiky: šance, potenciály a výzvy	151
3.1.1	Souvislosti mezi migrací a rozvojem, rozvoj prostřednictvím migrace: nový přístup (nejen) v migračních a rozvojových studiích	151
3.1.2	Rozvojový potenciál mezinárodní migrace	154
3.1.2.1	Remittance – rozvoj prostřednictvím monetárních transferů	154
3.1.2.2	Zpětná migrace – rozvoj prostřednictvím návratu do země původu	159
3.1.3	Eticky odpovědné utváření migrace kvalifikovaných pracovníků	160
3.1.4	Komplexní vztah mezi rozvojem a migrací	163

3.2	Možnosti a meze technického přístupu ke skutečnosti v katolickém sociálním myšlení	166
3.2.1	Technický přístup ke světu v encyklice <i>Populorum progressio</i> a v širším kontextu SUC 60. a 70. let	170
3.2.1.1	Terminologické zamyšlení	170
3.2.1.2	Pojetí technologií v encyklice <i>Populorum progressio</i>	172
3.2.1.3	Pojetí technologií v širším kontextu SUC 60. a 70. let	174
3.2.2	Kritika moderních technologií v hermeneuticko-ontologické filosofii Martina Heideggera	177
3.2.3	Vykoupená technika? Hledání kritické rovnováhy v novějším SUC	180
3.2.4	Technika jako hrozba a mravně antropologická kategorie (Jan Pavel II.)	181
3.2.5	Technika jako rozum a hluboce lidská skutečnost (Benedikt XVI.)	186
3.2.6	Technika jako globální kreativita a moc (papež František)	187
3.2.7	Aktuální technologické výzvy z pohledu konkrétní katolické etiky	189
3.2.8	Nové pokročilé technologie	190
3.2.8.1	Základní popis	190
3.2.8.2	Lidské aspekty	192
3.2.8.3	Běžné uživatelské technologie	196
3.2.8.4	Technologie přiměřená lidské situaci	197
3.2.9	Závěrem	199
3.3	Axiologický (ne)antropocentrismus v sociálním učení církve od <i>Populorum progressio</i> k <i>Laudato si'</i>	200
3.3.1	Jen člověk má neinstrumentální hodnotu a neomezenou vládu nad přírodou?	203
3.3.2	Je adekvátní interpretovat SUC neantropocentricky?	210
3.3.3	Závěrem	213
	ZÁVĚR	216
	SUMMARY	219
	BIBLIOGRAFIE	221
	SEZNAM ZKRATEK	235
	AUTOŘI	236
	JMENNÝ REJSTŘÍK	238